

УКРАЇНА

(19) UA (11) 47608 (13) A

(51) 6 A23F3/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДВИДАЄТЬСЯ ПІД
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ВЛАСНИКА
ПАТЕНТУ

(54) АРОМАТИЧНИЙ ФІТОЧАЙ "ЗАКАРПАТСЬКИЙ"

1

2

(21) 2001020783

(22) 05 02 2001

(24) 15 07 2002

(46) 15 07 2002, Бюл. № 7, 2002 р.

(72) Фандалюк Алла Володимирівна, Мойсеєнко
Віктор Семенович, Кормош Світлана Михайлівна
(73) ЗАКАРПАТСЬКИЙ ІНСТИТУТ АГРОПРОМИС-
ЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ
АГРАРНИХ НАУК(57) Ароматичний фіточай, який включає м'яту
перцеву, мелісу лікарську, який відрізняєтьсятим, що додатково включає ароматизуючі та тоні-
зуючі добавки, такі як чабер садовий, нагідки лі-
карські та лофант анісовий у такому співвідношен-
ні компонентів, мас. %

м'ята перцева	20-25
меліса лікарська	30-35
чабер садовий	10-15
нагідки лікарські	10-15
лофант анісовий	15-20

Винахід відноситься до галузі рослинництва, а саме до переробки рослинної сировини і складання ароматичних травосумішей, які можуть використовуватись як профілактичні та лікувальні напої та для ароматизації низькоякісних сортів чорного чаю.

Відомі окремі рецепти травосумішей з використанням м'яти перцевої, меліси лимонної, чаберу пахучого та інших дикорослих лікарських та пряноароматичних рослин [Г. М. Рыбак и др. Пряности - К. Урожай, 1989 - С. 170-173, М. А. Кудинов и др. Пряно-ароматические растения - Минск. Урожай, 1986]. Відомо також застосування цих трав і їх сумішей як лікувальних і профілактичних засобів [Лікарські рослини / За редакцією академіка АН УРСР А. М. Гродзинського - К. Українська радянська енциклопедія, 1992 - С. 500-510].

Але недовіком описаних сумішей є те, що для їх передбачає задоволення певної мети (лікувальної, ароматизація чаїв, заміник пряностей при виготовленні овочевих та фруктових консервів тощо), із застосуванням, в основному, дикорослих трав. Ареал поширення цих трав обмежений. При складанні ароматичних і тонізуючих травосумішей за цими рецептурами необхідно додатково враховувати взаємодію їх біологічно активних речовин.

Найближчими до винаходу, що заявляється, є фіточай (травосуміш) [Г. М. Рыбак та інші, Пряности - К., 1989 - С. 170-172], що складаються з таких компонентів: чай чорний байховий або зелений - 5 частин, майоран (або васильки, або м'ята котяча

лимонна, або буркун, або коріння гравілату) - 1 частина, чай чорний або зелений - 2-3 частини, м'ята (або меліса лимонна, або материнка, або змієголовник молдавський, або монарда лимонна, або полин лимонний, або чабер запашний).

Недоліком цих відомих рецептів фіточаїв є те, що кількість запропонованих компонентів у них необмежена, вони не можуть забезпечити універсального застосування перелічених компонентів, збалансованої дії їх біологічно активних речовин, тому що рекомендовані тільки як ароматичні профілактичні чаї. Крім того вони, в основному, зорієнтовані на застосування дикорослої рослинної сировини і склад компонентів змінюється від наявності певних трав.

В основу винаходу поставлене завдання створення фіточаю універсального призначення, в якому за рахунок вмісту нових компонентів забезпечується збалансованість біологічно активних речовин. Ароматичний букет, м'яка профілактична дія дозволяє використовувати його як ароматичну добавку для покращення смакових якостей низькосортних сортів чорного чаю, так і як самостійний тонізуючий, загальнозміцнюючий і профілактичний напій.

Завдання, що поставлене, досягається тим, що в ароматичний фіточай "Закарпатський", який вміщує м'яту перцеву, мелісу лікарську, згідно винаходу додатково вміщують як ароматизуючі та тонізуючі добавки чабер садовий і нагідки лікарські і лофант анісовий у такому співвідношенні компо-

(13) A

(11) 47608

(19) UA

нентів, у мас %

м'ята перцева	- 20-25,
меліса лікарська	- 30-35,
чабер садовий	- 10-15,
нагідки лікарські	- 10-15,
лофант анісовий	- 15-20

Всі складові ароматичного фіточаю "Закарпатський" можливо культивувати в культурі, що дозволяє уникнути застосування малопоширеної дикорослої низькопродуктивної сировини і тим самим збільшити географію його застосування. Фіточай готується звичайним подрібненням та змішуванням всіх компонентів.

Порівняльний аналіз із прототипами дозволяє зробити висновки, що рецепт ароматичного фіточаю "Закарпатський", який заявляється як винахід, відрізняється від відомих травосумішей включенням додаткових нових компонентів (чаберу садового, нагідки лікарської і лофанту анісового), які поліпшують лікувальні та тонізуючі властивості травосуміші. Таким чином, фіточай, що заявляється як винахід, відповідає критерію "новизна".

Аналіз відомих рецептів фіточаїв свідчить про те, що деякі складові, які є у складі, що заявляється як винахід, відомі. Але їх застосування в цих рецептах у поєднанні з іншими компонентами не забезпечує м'якої профілактичної і тонізуючої дії, універсальності застосування травосуміші, що дозволяють одержати компоненти фіточаю "Закарпатський", що заявляється як винахід. Менший кількісний вміст компонентів призводить до незбалансованості фіточаю за біологічно активними та ферментативними речовинами, більший - може викликати негативний вплив на організм людини і погіршити смакові якості і ароматичні його властивості. Вітамінний та мінеральний вміст складових фіточаю, що заявляється як винахід, сприяє покращенню кровообігу, зміцнює серцеві м'язи, нервову систему, підвищує апетит, нормалізує роботу шлунково-кишкового тракту, стимулює обмін речовин, збагачує організм вітамінами і мінеральними речовинами, що особливо важливо при зимово-весняному авітамінозі та знесиленому захворюваннями організму людини. Рекомендується як загальнозміцнюючий засіб, особливо при розумовій і фізичній втомі. Завдяки наявності багатоконпонентних ефірних олій, які містяться у складових фіточаю, досягається гармонійне поєднання сма-

ку, аромату і насиченості настою фіточаю, збільшується його фітонцидна активність.

Таким чином, складові фіточаю та їх кількісне співвідношення надають йому нові властивості, що дозволяє зробити висновки про відповідність критерію "істотні відмінності".

Позитивний ефект фіточаю, що заявляється як винахід, обумовлюється взаємним комплексним впливом всіх компонентів і їх кількістю, що поповнює дефіцит вітамінів і мікроелементів, які містяться у їх складових, універсальністю застосування (як для поліпшення смакових якостей низькосортних сортів чаю, так і як самостійний, ароматичний, тонізуючий і профілактично-лікувальний засіб).

Застосування компонентів із культивованих рослин, а не дикорослої рослинної сировини, дозволяє говорити про "промислову застосованість" фіточаю, що заявляється як винахід.

Для підтвердження ефективності фіточаю, що заявляється як винахід, проведені експериментальні дослідження на хворих терапевтичного відділення Березівської районної лікарні, відпочиваючих санаторію-профілакторію "Перлина Карпат" і на групі спортсменів спорткомплексу "Закарпаття" Закарпатської області. За принципом груп-аналогів було сформовано дослідні і контрольні групи з однаковим фізіологічним станом. Всі групи користувались цілодобовим моціоном, одержували однакове харчування, але різні за компонентами настою травосумішей, як добавки до основного меню. Контрольна група людей одержувала настій травосуміші, що взята за прототип, а дослідна група людей - фіточай за рецептом, що заявляється як винахід, з різним співвідношенням компонентів у межах, визначених рецептом, що заявляється. Контрольне обстеження груп людей здійснювалось один раз на тиждень. Дослід здійснювався тричі за мінімальним, середнім і максимальним вмістом складових фіточаю, що заявляється як винахід.

Дослідна група людей відчувала покращення кровообігу, розумового і фізичного стану, зменшення нервового навантаження. Дослідженнями відмічений позитивний терапевтичний, заспокійливий, тонізуючий ефект та тенденція до зняття інтоксикації негативною дією алкоголю.

ДП «Український інститут промислової власності» (Укрпатент)

вул. Сим'ї Хохлових, 15, м. Київ, 04119, Україна

(044) 456 – 20 – 90

ТОВ "Міжнародний науковий комітет"

вул. Артема, 77, м. Київ, 04050, Україна

(044) 216 – 32 – 71